

پیامبر اکرم(ص):
کسی که نماز را
از وقتش تأخیر
بیندازد(فر دای
قیامت) به شفاعت
من نخواهد رسید.
بحارالانوار، ج ۸۳، ص ۲۰

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

سال شعیب ۷ اردیبهشت ۱۳۰۰

۱۴ رمضان ۱۴۴۲ | ۲۷ آوریل ۲۰۲۱ | سال سی و چهارم | شماره ۹۵۱۴ | ویژه نامه ۴۲

www.qudsonline.ir

از آب سقاخانهات مهمانان کن

۲

برنامه‌های مدیریت توسعه وقف
در راستای اجرای سند سیاست‌های کلان آستان قدس رضوی

توسعه «وقف مشارکتی» برای پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید

۴

رمضانه

زیبایی‌های بعثت را ببینیم

حجت‌الاسلام علیرضا پناهیان در سحرهای ماه مبارک رمضان با حضور در برنامه سحر شبکه اقق، درباره بستر ظهور پیامبر اسلام(ص) و ارتباط آن با عصر ظهور و مقدمات فرج به گفت‌وگو می‌پردازد...

صفحه ۳

کار حیاتی نگهداری از شماره کفشداری

۳

چرا ماه مبارک رمضان
به «بهار قرآن» نام‌گذاری شده است؟

بهاری در پس زمستان

۲

عکس: حسین کاشفاد - عکس رضوی

صفحه ۴

نگاهی به تاریخچه کهنسال‌ترین بنای حرم مطهر رضوی پس از روضه منوره

«بالاسر» مسجد هزار و ۲۰۰ ساله

محمدحسین نیکبخت: اصلاً به نظر نمی‌رسد این مکان دنج، با انرژی مثبت فوق‌العاده‌ای که دارد، بخشی از بقعه مطهر رضوی نیست! خانم‌ها البته توفیق دیدارش را ندارند، اما آقایان می‌توانند لحظاتی را در این مکان با خودشان خلوت کنند و دمی را به عبادت بگذرانند. اینجا محلی است که زائران پس از زیارت، برای خواندن دو رکعت نماز در آن جا، می‌ایستند و تکبیرالاحرام می‌گویند. مسجد بالاسر جایی است که احتمالاً تا به حال اسمش را هم نشنیده باشید، اما بارها و بارها چشمتان به فضای ملکوتی‌اش روشن شده است.

این همه تاریخ در ۳۶ متر جا!

۳۶ متر بیشتر جا ندارد؛ مسجد بالاسر را می‌گوییم، ساختمانی است از ۸ در ۴/۵ متر که در غرب بقعه مطهر قرار گرفته است. غیر از ورودی سمت روضه منوره، یک ورودی دیگر هم دارد، اما معمولاً خادمی آنجا می‌ایستد و تذکر می‌دهد که به احترام امام مهربانی‌ها، از این طرف که منتهی به بالاسر مبارک است، مشرف نشوید. دقیقاً اسم محل را از همین ترکیب لغوی گرفته‌اند؛ مسجد بالاسر. در ذهن من و شما، البته مسجد باید خیلی بزرگ‌تر از این حرف‌ها باشد؛ آخر مگر در ۳۶ متر جا، می‌توان فضای مناسب برای خیل زائران میلیونی حرم فراهم کرد؟! اما نگاه ما به مسئله، خیلی مدرن و امروزی است. مسجد بالاسر کهنسال‌ترین بخش حرم رضوی، پس از بقعه مطهر محسوب می‌شود؛ این یعنی آنکه عمری حدود هزار و ۲۰۰ سال دارد و فضای مسجد در آن زمان، برای زائرانی که شاید با ترس و لرز راهی طولانی را طی می‌کردند و خود را به حرم مطهر امام هشتم(ع) می‌رساندند، کفایت می‌کرد. برخی مدعی هستند مسجد را ابوالحسن عراقی، دبیر نامدار عصر غزنویان ساخته است، چون بیهیقي در تاریخش اشاره می‌کند که قبر عراقی که در شعبان سال ۴۲۹ درگذشت، در مسجد بالاسر قرار دارد؛ البته نقش‌آورا در فعالیت‌های عمرانی حرم نمی‌توان انکار کرد، اما قدمت مسجد بالاسر خیلی بیشتر از این حرف‌هاست و کسی اطلاعی از هویت مؤسس آن ندارد. در این بین یک دیدگاه دیگری هم هست که معقول به نظر می‌رسد؛ برخی می‌گویند مؤسس مسجد بالاسر، کسی نیست جز زائرانی که در قرن نخست پس از شهادت امام رضا(ع) به زیارت می‌آمدند و قصد اعتکاف و عبادت در این مکان مقدس یا مجاورت آن را داشتند. این

زائران ناچار بودند بیرون از بقعه جایی را برای عبادت بیابند. فضای روضه منوره در آن زمان، جوابگوی حضور عبادت‌کنندگان و زائران به صورت همزمان نبود. این گونه بود که تجمیع تدریجی زائران برای اقامه نماز در غرب بقعه، افرادی را به فکر انداخت که آن را تبدیل به مسجد کنند و مسجد ۳۶ متری بالاسر ایجاد شود. همزمان، کار تعمیر و بازسازی این طوری متولد شد. هرچند قدیمی‌ترین خبر درباره مسجد بالاسر مربوط به گزارش ابن‌بابویه، محدث نامدار شیعه است که ضمن نقل روایتی از کرامات حضرت ثامن‌الحجج(ع) در کتاب عیون اخبارالرضا(ع) به آن اشاره می‌کند. ابن‌بابویه که بیشتر او را با نام شیخ صدوق می‌شناسیم، در سال ۳۸۱.ق. درگذشت و در دوران حیات خود، این سعادت را داشت به زیارت حرم رضوی مشرف شود و شاهد ابنیه‌ای باشد که بر گرد آن ساخته شده بود.

عبور از تغییرات نوین

قرار گرفتن مسجد بالاسر در کنار بقعه مطهر، موجب شد در جریان فعالیت‌های عمرانی متعدد و پیوسته هزار سال گذشته، دائم دستخوش تغییر و مرمت شود. خوب است بدانید تا سال ۱۲۹۹/ق/۱۱۹۳.ش. مسجد بالاسر با یک دیوار از بقعه مطهر جدا می‌شد؛ یعنی فضایی مستقل داشت، اما در این سال، محمدولی میرزا، حاکم وقت خراسان و منصوب فتاح‌شاه قاجار دستور داد از روضه منوره دری به سمت مسجد بالاسر باز کنند و به این ترتیب، مقدمات پیوستن فضای مسجد به فضای بقعه فراهم شد. در چند دهه پس از آن، بخشی از مسجد بالاسر را مانند فضای روضه منوره آینه‌کاری کردند و این کار

در کنار رزمندگان افغانستانی به شهادت رسیدند

کانال فاطمیان نوشت: «شهیدان سرفراز هادی کجیاف، جاویدالاندر حسین بادیا، سیدجلال حبیب‌الله پور و روزبه هلیسای از جمله مستشاران ایرانی بودند که در کنار رزمندگان افغانستانی لشکر فاطمیان در عملیات بصری الحریر به شهادت رسیدند. شهید سلیم سالاری، از مدافعان حرم افغانستانی و رزمنده دفاع مقدس، شهید ۲۰ ساله سیدمصطفی موسوی که پیکرش بهمن ۱۳۹۴ به کشور بازگشت، شهید سیدمجتبی حسینی از طلاب حوزه علمیه و مهندس رشته کامپیوتر از دانشگاه قم، شهید مهدی جعفری، شهید علیرضا غلامی، شهید سیدضیاء حسینی و جاویدالاندر روحانی شهید محمدمهدی مالمیری از شهدای این عملیات هستند. عملیاتی مهم که فروردین ۱۳۹۴ در ابتدا با پیروزی نیروهای مقاومت آغاز شد و سپس با محاصره نیروهایمان از طرف تروریست‌ها، خونین شد».

به رسمیت شناختن نسل‌کشی

یک کاربر فضای مجازی در واکنش به رسمیت شناختن «رئیس‌جمهور آمریکا کشتار ۱۰۶ سال پیش ارمنه توسط حکومت عثمانی آن‌ها با سلاح‌های ابتدایی آن روزگار را به عنوان نسل‌کشی به رسمیت شناخت و امروز در قرن ۲۱، آخرین سلاح‌های کشتار جمعی را در اختیار سعودی‌ها قرار می‌دهد تا نسل‌کشی مسلمانان یمنی را رقم زنند!».

به مصلحت انقلاب نیست

کانال تلگرامی مرکز اسناد انقلاب اسلامی واکنش امام به انتشار صحبت‌های منتظری از رادیوهای بیگانه را منتشر کرد و نوشت: وقتی دشمن روی حرف‌های شما مانور می‌دهد یعنی به مصلحت انقلاب نیست! رسانه‌های بیگانه همواره درصدد سوءاستفاده از اظهارنظرهای غیرمسئولانه و تبدیل آن به جنگی تبلیغاتی علیه مردم ایران هستند؛ رویه‌ای که بارها مورد انتقاد امام خمینی قرار گرفته بود. آیت‌الله مهدوی‌کنی در این باره می‌گوید: «یک‌بار خود آقای منتظری نقل کردند که امام بنده را خواستند و به من گفتند آقای منتظری شما حرف‌هایی می‌زنید که رادیوهای بیگانه آن‌ها را می‌گویند؛ رادیو بغداد این‌ها را می‌گوید. چرا شما حرف‌هایی می‌زنید که رادیو بغداد آن‌ها را می‌گوید؟! این دلیل بر این است که حرف‌های شما صحیح نیست؛ یعنی به مصلحت انقلاب نیست که دشمن روی آن‌ها مانور می‌دهد و روی آن تبلیغ می‌کند. بنابراین این حرف‌ها را زن. حتی امام تا این حد ایشان را نصیحت می‌کردند، نهی از منکر می‌نمودند. ولی این جریان همین‌طور ادامه داشت و تکرار و تداوم این روش دیگر قابل تحمل نبود و سرانجام امام ایشان را عزل کردند».

